

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-hizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

Az ököritói tüzkatasztrófa tüzrendészeti szempontból.

Irtó: *Urcuer Szilárd*, a székesfehérvári hivatásos tűzoltóság tisztje, a magy. orsz. tűzoltó-szövetség titkára.

Ököritón megtörtént, a mi bármely községünkben már ősidők folyamán régen bekövetkezhetett volna, t. i. a számos emberéletbe kerülő gondatlanság sajnos folyamánya, a tüzkatasztrófa. Magát az esetet eléggé ismertették a napilapok, azt e helyen újra elmondani talán felesleges. De levonhatjuk belőle azon tapasztalatokat, a melyek e páratlanul álló esetből tüzrendészeti szempontból bőven levonhatók.

Tüzrendészet! majdnem azt lehetne mondani, hogy oly fogalom, melyet Ököritón, de sajnos, bazánk legtöbb részében nem is ismernek. Különösen nem ismerik annak megelőző részét, a melynek révén az ököritói esethez hasonló, megakadályozhatók. Csakhogy ez iránt népünk nem bír érzékkel; ősz idők óta megszokott állapotához ragaszkodva, mibe sem veszi a megelőző tüzrendészet intő szavait és legtöbb esetben saját érdekében reá kell kényszeríteni a tűz elleni védelem rendelkezéseit. Népünket erre még előbb nevelni s addig is felette e tekintetben gyámkodni kell.

Nézzük tehát, hogy az ököritói esetben mik is voltak azon hiányok, azon baj, a melynek folyamánya lett ennyi ember tűzhalála. A főhiba összefoglalva mindenestre az volt, hogy egy náddal fedett, deszka-oldalu, mennyezet nélküli csűr táncsteremmé alakulhatott át, még hozzá akkor, a midőn abban egyrészt még termények, gazdasági szerszámok is voltak felhalmozva, másrészt pedig benne a gyulékony díszítési anyagok (u. m. rőzseágak, papirlánczok, lámpiónok stb.) egész tömege helyzetetett el. S mindezek alá oda tették a gyertyalámpiónokat és a közönséges falusi petróleumlámpákat, a melyeknél hosszabb égési tartamnál majdnem biztosra vehető volt a begyulás és folytatólag a díszítések meggyulása is (a mint az est folyamán tényleg volt is több meggyulás). Hogy e lámpák nem voltak kellően tisztítva és zárt üvegtartóba helyezve, hogy a petróleum gyúlési hőfoka nem volt sokkal magasabb a 21 C foknál s hogy végül a lámpák a díszletek alatt nem voltak bádogernyővel elszigetelve, avagy

legalább egy méter mélyen elhelyezve: az majdnem biztosra vehető. Már pedig hogy a tűz — dacára a fejlődött füstnek — oly robamosan terjedt el, hogy a bentlévők ruhája, haja tüzet fogott, annak eredő oka csak az lehetett, hogy a petróleumlámpák explodáltak, tartalmuk a tánczolókra égve szétröccscent s ügyszólván égő esővel borította lángba a helyiséget. Beigazolást nyert továbbá az is, hogy a helyszínén nem volt egy csepp víz, egy veder sem, a melylyel a netán keletkező tüzet gyorsan eloltani lehetett volna, még mielőtt az elharapódzhatnék. De hát ez másutt is így van.

Ámde most jön tulajdonképen a főhiba. Mert ha már csinálnak is ilyen tüzfészket (azt mondatnók pokoli csapdát), hát legalább ne engedjenek be több embert, mint a mennyinek a menekülése normális körülmények között lehetséges; vagy megfordítva, gondoskodjanak annyi és oly kijáratról, hogy a bebocsátottak gyorsan kimenekülhessenek. Itt azonban fordítva történt; becsődítettek annyi embert, hogy szintén érthetetlen, mikép fértek azok el ily kis területen? s azután bezárták a két nagy kaput, sőt még padokat is állítottak elébe és a bennlévő 5—600 ember részére csupán egy keskeny, egy méter széles ajtó maradt nyitva, de ez előtt is tolongott a kívül tartózkodók tömege, elállva még e keskeny kis bejárat is. Ily körülmények között a katasztrófának be kellett következni, mert a bonntlévő tömegben a tűz láttára kitört a pánik, a halálfélelem, mely megbont minden fegyelmet, ésszerűséget s egyedül az életfenntartási ösztön sugallatára hallgat! Mindenki kifelé törtet, tudva azt, hogy csak egy kis kijárat van, mindenki elsőnek akar ahhoz jutni; a másikat — ki utjában áll — agyongázolja, irgalmatlanul félreléki, de célta még sem ér, mert a tömeg így megtorlódik, halomra dül és önmaga előtt zárja el a menekülés útját. De ezen változtatni már nem lehet, ezt csak megelőző uton-módon lehet megakadályozni olyképen, hogy egyrészt megállapítjuk a helyiség befogadó-képességét és csak ennek megfelelő számú egyént bocsátunk be s másrészt gondoskodunk azután megfelelő számú és méretű kijáratról.

Erre nincs országos rendelkezésünk, de a nagyvárosok színházai részére a színházégések tapasztalatai nyomán alkotott szabályrendeletek tartalmazznak oly

Első magyar vill. erőre

berend. hangszer-gyár

honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszertészítője, az

Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvós hangszereket. Harmonikák erőse el-

szertől külön küldetik. Magyarországon legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

STOWASSER JÁNOS

osá-ári és királyi udvari esállító,

a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.

Lánoshíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Harmonikák erőse el-

szertől külön küldetik. Magyarországon legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

méreteket, a melyek itt is irányadók lehetnek. Nevezetesen a befogadóképességet illetőleg négyzetméterenként 2—3 embert számítunk, a szerint a mint ülnek vagy mozognak, állnak; a kijáratok alpmérete pedig az, hogy minden 120 emberre számítunk egy méter ajtószélességet, vagyis 500 emberre kellett volna vagy négy ajtó, egyenkénti egy méter szélességgel, avagy két, 2—2 méter széles ajtó, avagy egy négy méter széles ajtó. (Ezen változatosságot a helyi körülményekhez képest a szélszerűség szerint alkalmazhatjuk). A kijáratok főközléke azonban, hogy azokat mindenkor szabadon hagyjuk, azok eltorlaszolását padokkal, székekkel, elhúzókkal, bámulókkal meg ne engedjük. Az ököritői csürnél specialiter a két nagy kapu vészajtóul szerepelhetett volna, mely rendes körülmények között betéve állhat, de lecsukni, eltorlaszolni nem lett volna szabad, úgy hogy a tömeg három ajtón át megoszolva, okvetlenül néhány pillanat alatt kimenekülhetett volna.

Ellenvetésül felhozhatják, hogy faluhelyen nincs arra pénz, hogy szabályszerűen épített tancsterem létesíttessék és fenntartassék. Ez elvitázhatatlan tény; de azért faluhelyen is szem előtt kell tartani, bár az adott viszonyokhoz képest, a megelőző tűzrendészet, az életbiztonság követelményeit és szigorúan betartatni mind azt, a mit az élet- és tűzbiztonság legkisebb előfeltétele gyanánt megkövetelni kell. E felett örködni az I. foku tűzrendészeti hatóság és a községi előjáróság, a tűzoltó parancsnokság hivatott. Ámde az első nem lehet mindenütt jelen, a másik nem ért bozzá, tűzoltóság pedig ma még nincs minden községben. Így hát szakcszerű tanácsadás nélkül áll a nép, nincs a ki a tűzrendészetet megvizsgálja, felülvizsgálja, a bajon hamarosan segíten.

Se tekintetben a csendőrség talán az egyedüli tényező, mely segítségünkre jöhet a számos esetben már jött is. A csendőr nincs ugyan feljogosítva arra, hogy tűzrendészeti ügyekben preventív közvetlenül intézkedjék, de igenis kötelessége felsőbbségének útján az I. foku tűzrendészeti hatóság figyelmét felhívni arra, hogy itt és itt a megelőző tűzrendészeti intézkedések mellőzése, elhanyagolása miatt baj következhetik be. S ezzel máris célzt értünk felerészben, mert a hatóság az esettel foglalkozni fog, az emberek gondolkodni kezdenek a helyzet felett, elvégre az óvintézkedések megtétele ily helyen nem lévén valami ördögös dolog, a bajok lényeges részét el fogják báritani, az élet- és tűzveszélyt megelőzni. A csendőrségnek a tűzrendészetben való kiképezetése — mint ebből is látjuk — igen fontos és helyes intézkedésnek bizonyul, mert ma a mindenütt megforduló csendőr lehet csak az, a ki ilyen veszélyes objektumokat felfedezve, egyrészt figyelmeztetheti rá a községi előjáróságot, kioktathatja rövidesen a népet, másrészt pedig jelentést tevéen felsőbbségének, initial-

hatja az I. foku tűzrendészeti hatóság beavatkozásait is. A további szakvélelőnyét ez azután beszerezhető akár a vármegyebeli tűzrendészeti felügyelőktől, akár pedig ilyen nem léteben a Belügyminiszteriumnak tűzrendészeti szakkozegetől, a Magyar Országos Tűzoltó-Szovetségtől.

Hogyan kérdezze ki a csendőr a tanukat?

Irta: dr. Kármán Elemér, nagyváradi kir. ügyész.

A Bp. 192. §-a szerint tanukul ki kell hallgatni mindazokat, a kiktől *fel lehet tenni*, hogy a bűncselekményről, a tényállásról, terbeli bűnösségről vagy ártatlanságáról és általában a bűnvádi eljárásra nézve fontossággal bíró ténykörülményekről tudomással bírnak.

Nem elegendő tehát, ha csak azokat a tanukat kérdezzük ki, a kiket a gyanúsított, vagy a sértett bejelont a kiballgatásukat kéri, hanem magunknak is utána kell gondolni, hogy ki tudhat a dologról. A terbelt és a sértett rendszerint olyan tanukat fog bejelenteni, a ki egyiknek vagy másikkal a pártját fogja, de sokszor a leghasznavehetőbb tanuk olyanok lesznek, a kikre egyik se gondolt. Ezért szélszerű, ha utána gondolunk, hogy hol és mikor történt az eset és így reájutunk, hogy akkor és azon a helyen ki mindenki fordulhatott meg. Ilyenek azok az egyének, a kik a nap bizonyos órájában, bizonyos helyen naponta megfordulnak, p. o. városi helyen a nap ugyanazon órájában hivatalba siető s onnan jövő hivatalnokok, a levélhordó, az ujságkihordó, süteménykihordó, házaló; vidéki helyen a postás, a falvakból a gyárba menő, vagy a gyárakból a közeli falvakba hazatérő munkások, egyes napokon a közlekedő vásárosok, a földjükön dolgozó parasztok, a mezőőr és erdőőr, az őrző gyerekek stb. Ugyanigy azok, a kik napközben foglalkozásuk folytán reáérnek az utcák s utak mozgását figyelni: a kocsmárosok, rendőrök, éjjeli-őrök, vasuti őrök; városban hordárok, békocsisok, stb.

A csendőr gyakran jó basznát veheti a *beszűgőknek*. Ezek többnyire olyan egyének, a kik maguk is vagy büntetve voltak, vagy okuk van a törvény embereitől félni, s így kisebb szívességek, vagy elnézések fejében nyomra vezetik a nyomozót. Czigányok elleni nyomozásoknál különösen jó szolgálatot tesz, ha olyan czigányra tesszünk szert, a kiben van hajlandóság a többit elárulni. Az olyan tolvaj, a ki a a többivel összeveszett, vagy a kit az orgazda megcsalt, szintén elárulja néha a többit. Az ilyen egyénekre szükségünk van, az tagadhatatlan, mert a gonosztevők járását ők ismerik a legjobban, de igen természetesen velök csak úgy lehet és szabad dolgozni, hogy őket meg nem nevezzük, már azért sem, mert az illető maga is fél a többitől, hogy bosszút állanak rajta. Vigyázni kell azonban arra, hogy sokszor az ilyen egyén

A legjobb órák,

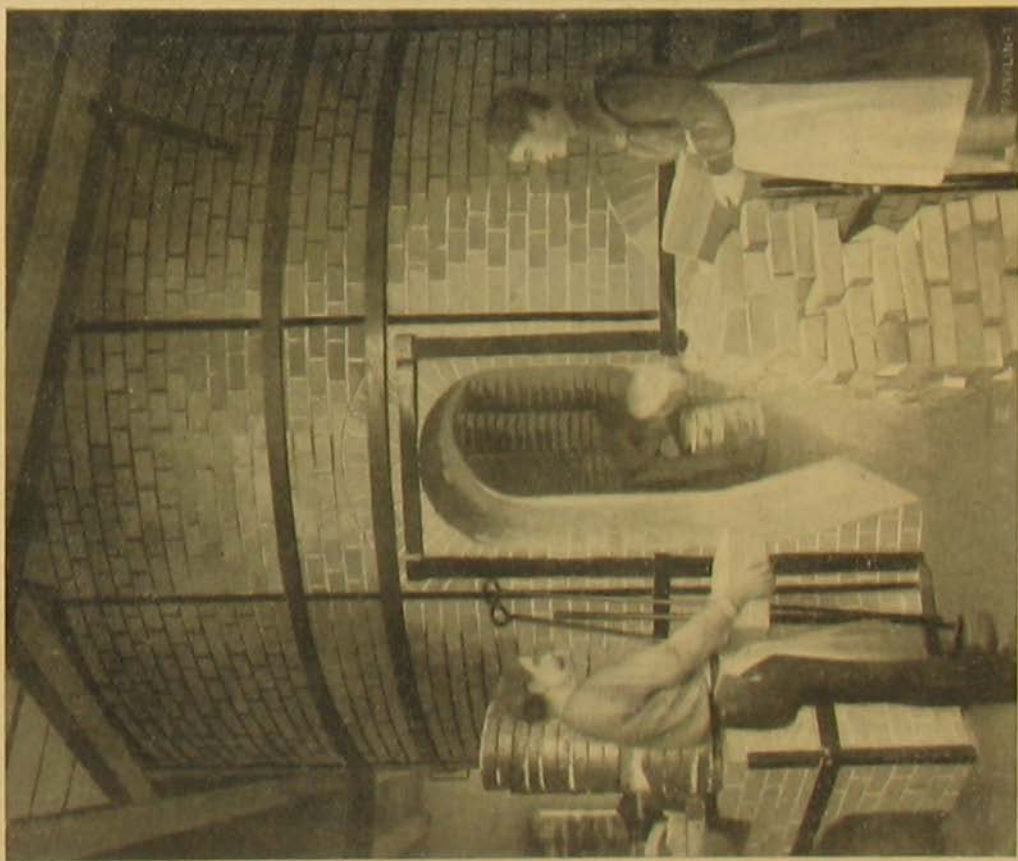
legszilidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

Korongozás lábkoronggal.

Sérvési típusú porcellán-égető kemence.

Modern porcellánkészítés.

csak azzal az ürtiggyel áll elő, hogy nyomra vezeti a batóság embereit, de ép ellenkezőleg: félrevezeti őket, hogy társai biztonságban dolgozzanak vagy elmenekülhessenek. Jól mondja egy német író, hogy az ilyen emberrel úgy kell bánni, mint a pióczával: folyton cserélni kell őket s ha használtak, el kell dobni!

Ugyaníly szolgálatot tehetnek a prostituált nők is, a kik a büntetésekkel gyakran jönnek érintkezésbe, sokszor büntésük is és a kik bosszúból, irigységből vagy féltékenységből egyik-másikat elárulják.

Azokat a törvényes szabályokat, a melyek szerint a tanúk kikérdezése fogamatositandó, a Bp. XIII. fejezete (192—216. §§.) és a Cs. Szolg. Ut. 113. §-a tartalmazza. Ezek a szakaszok magukban véve elég egyszerűek ahhoz, hogy e helyütt nem kell tartalmukat fejtegetni. Csak egynébány körülményre kell felhívunk a csendőrök figyelmét.

A Bp.-nek ezek a szakaszai, a melyek sokszor szószert alkalmazva oléggé megnehezítik számunkra az igazság kiderítését, arra az esetre szólnak, mikor már a bűnvádi eljárás megindult és alakezerü tanukiballgatásokat fogamatositunk. De p. o. a tanuságtétel akadályaira és a mentességekre vonatkozó 204—209. §§-ok nem szólhatnak arra az esetre, mikor a csendőr megjelenik a helyszínén, mondjuk egy feltalált bullánál vagy felgyujtott bálnál. A ki ilyenkor feleletet ad a kérdéseinkre, azt egész bátran megkérdezhetjük. Jó szóval, udvarias fellépéssel elérhetjük, hogy olyan is nyilatkozik, a kinek tán joga volna a vallomást megtagadni. Könyszeríteni természetesen az ilyen egyéneket nem szabad s ha az illető maga azzal áll elő, hogy nem akar vallani, ne is kérdezzessük.

A Bp. 203. §-ára vonatkozólag: ha az ország batárához közel lévő rendőri batóság előtt az osztrák állampolgár bajlandó megjeleni, egész bátran kiballgathatjuk. Ezek ezt többnyire meg is teszik.

Egy nyomozás alkalmával a szomszéd osztrák járásörmester nagyon szívesen belement abba, hogy az ő jelenlétében a mi járásörmesterünk az osztrák tanukat otthon, osztrák területen kérdezte ki. Más államban vagy Amerikában lakó tanut csak a bíróság hallgattathat ki megkeresés útján.

A Bp. 205. §. első pontjához megjegyzem, hogy az a vadbázásokra, törvénytelen szülökre és gyermekekre nem áll; ezek kötelesek vallani.

A Bp. 205. §. második pontjára: igen czélszerű, ha előbb magát a gyanusítottat kérdezzük meg a irást veszünk tőle, hogy az orvoast, bábát, ügyvédet stb. felmentí a titoktartás alól és ha ez megvan, megyünk az orvoshoz s bábához, de mindenesetre vigyázzunk, hogy ezek egymással ne érintkezhessenek.

A kikérdezésnél pontosan tartunk be a Bp. 210. §-ának barmadik bekezdésében foglalt általános kérdéseket. Je-

gyezzük meg a következőket. Férjes nőknél a férjezett nevét és a leánykori nevét is kérdezzük meg és írjuk be, mert a rokoni viszony sokszor csak így derül ki. A tanu életkoránál ne csak azt kérdezzük, hogy bány éves, hanem mikor született; ha a tanu nem látezik többnek 14 évesnél (l. Bp. 221. §. 3. pont) szerezzük be helyegmentes születési anyakönyvi kivonatát. A lakóhelyénél írjuk be a bázszámot, mert ugyanegy faluban több azonos nevü ember van. A törvénynek azt a szavát, hogy a terheltbe és az ügyben egyébként érdekeltbe való viszonyát: úgy kell érteni, hogy nem keltettek-e a terheltnek, sértettnek vagy károsnak, nem rokona-e a terheltnek, sértettnek vagy károsnak, nem áll, nem állott-e szolgálatában. Afféle kérdések, hogy áll-e vele haragban, perben, ellenségeskedésben, feleslegesek; ez úgy is kiderül a részletes kiballgatás során. Ha a tanu feltünő szellemi vagy testi hibában szenved, bünye, vak, siket, ezt jegyezzük fel.

A tanut a törvény szerint (Bp. 210. §. 2. bekezdése) figyelmeztetni kell arra, hogy meg kell a vallomásra esküdni. A törvény szerint azonban a nyomozó hatóság őt sobase esketbeti meg és az emberek ma már ezt tudják; azért akad ember, a ki a csendőr előtt szándékosan nem mond igazat, gondolván, hogy úgy se kell megesküdni. Erre nézve azonban mindenekelőtt megjegyzem, hogy ha az eskü nélküli hamis tanuzás nem is büntethető a Btk. 213. §-a szerint, mert abhoz eskü is szükséges, de a csendőr előtt bemandott hamis vallomás mégis bűncselekmény; a Btk. 400. §-a szerint ugyanis: a ki szándékosan közreműködik arra, hogy valaki jogai vagy jogviszonyainak lényegére vonatkozó valótlan tények, körülmények vagy nyilatkozatok vezetessenek be a közokiratba: egy évig terjedbető fogbázsal büntetendő; miután a tényvázlat és jelentés «közokirat», a ki oda valótlan nyilatkozatot vetet be: e §-s szerint meg fog büntettetni. Figyelmeztessük azután a tanukat arra, hogy a ki tud valamit, de nem mondja meg, ép oly hamis tanu, mint a ki hazudik. Sok ember ugyanis azt hiszi, hogy ha azt mondja: «nem tudok a dologról semmit», az nem hamis tanuság. Pedig nyilvánvaló, hogy ha mégis tud róla, akkor hazudta, hogy nem tud.

E figyelmeztetéseket mindig tegyük meg, bár őszintén mondva, sokat nem használ. Ne elégedjen meg azonban a lelkiismeretünk azzal, hogy figyelmeztettük a tanut az igazmondásra, hanem iparkodjunk őt vizsgálni, fűrkészni, meggyőződni róla, hogy igazat mond-e?

Erre a lelki vizsgálódásra szolgálnak azok a tanácsok és megjegyzések, a melyeket az alábbiakban adunk.

A tanukra elmondhatjuk, hogy egymagukban a legkevesebbet örö bizonyítékok. Az a nyomozás, a melyben a bűncselekményt csak tanukkal és osupán tanukkal tudjuk bizonyítani, rendszerint nem lesz eredményes az itélőbíróság számára. Ezért kell a helyszínén található

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem
használdjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Árú K 1,20. — Kapható minden gyógytárban.
Készíté Beretvás Tamás gyógyyszerész Kámpentén. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Korongozó terem.

Modern porcellánkészítő. — Festő műterem.

nyomokat s a bűnjeleket mindig különös gondossággal kutatni. De mindenesetre: a tanuvallomások értékkel csak úgy fognak bírni, hanem fogadjuk el szó nélkül, a mit a tanu mond, hanem igyekszünk meg is győződni arról, hogy igaz-e, igaz lehet-e a mit a tanu mond.

A tanu két ok miatt nem mond valót; vagy mert téved s így nem tudja az igazat megmondani, vagy mert hazudik és nem akar igazat mondani.

Az előbbi eset, mikor a tanu téved, a nehezebb reánk nézve, mert ki kell tudakolni, hogy *miben* téved és *miért* téved? A hamis tanut azonban némi ügyességgel rendszerint rajta lehet érni a hazugságán.

Figyeljük meg a mindennapi életet: hányszor állítanak az emberek olyant, a mi nem felel meg a valóságnak és mégis a legjobb tudomásuk szerint azt hiszik, hogy valót állítanak. Ha ugyanazt az eseményt, nem valami bűncselekményt, hanem az élet valami közönséges eseményét, többen látták és meghallgatjuk, hogy egyik-másik hogyan meséli el, a mit látott, észre fogjuk venni, hogy mindegyik sőt lényegesen máskép meséli el és fontos körülményeket máskép ad elő.

Ennek az oka az, hogy a midőn az ember valamit észrevesz, észlel, nemcsak lát, hanem egyttal rögtön a látottakból következtet is. Ezekben a következtetésekben van azután a legtöbb tévedés és hiba. E következtetések-nél az ember rendszerint abból indul ki, a mit megszokott.

Ha p. o. éjjeli időben vidéken utazva valami fehérlő négyzetet látunk emelkedni, minden további vizsgálódás nélkül azt következtetjük, hogy az egy falusi ház fehérre meszelt fala; tegyük fel, hogy azon a tájon valami történt és egész gyanútlanul el fogjuk mondani, hogy a kérdéses dolog egy falusi ház közelében történt, pedig meglehet, hogy ott valami óriási vásznat feszítettek ki, vagy egy hirdetési táblát állítottak fel. Ha odamentem s pontosan megnéztem volna, nem tévednék, de miután csak következtettem, olyant adhatok elő, a mi teljesen hamis. Így vagyunk mindazokkal a dolgokkal, a miket meg szoktunk látni, a nélkül, hogy pontosan megnéznők. Mikor látjuk az illető dolgot, már bizonyos képet szereztünk az eszméletünkben rólok, pedig meg sem néztük a dolog egyes részleteit. A ki dominót játszik, csak odapillant s látja, hogy nyolczas, tizes stb. van a kockán, pedig mind a nyolcz, illetve tiz pontot nem nézte meg. Már most esküre kerül a dolog s az illető minden aggodalom nélkül meg fog esküdni, hogy mind a nyolcz pontot látta. Ilyesmik a tanuk feleleteinél nagyon gyakran megesnek, bár nem olyan egyszerűek mindezek a példák, de a tévedések ép ily könnyen megesnek. Néhány példát iktatok ide.

Egy vizsgálati ügyben kérdés tárgyát képezte, hogy egy csendőr, a kit parasztleányok súlyosan bántalmaztak, oldalfegyverrel volt-e azon alkalommal, avagy nem.

A tanuk egy része úgy vallott, hogy látta az oldalfegyvert, más része nem. A valóság az volt, hogy a csendőrnek nem volt az oldalfegyvere rajta, a kik tehát azt vallották, hogy látták, nyilván azért tévedtek, mert a dolgot meg nem figyelték és nem tudván csendőrt oldalfegyver nélkül elképzelni, azt, mint megszokottat, odaképzelték.

Verekedéseknél fordul elő, hogy a sértett sörösüveg-gel kapott egy ütést a fejére s a tanuk egy része azt vallja, hogy a tettes «az üveget dobta», más tanuk ellenben úgy vallanak, hogy az «üveggel fejbevágtá», a sértettet. Ilyenkor a tény az, hogy egyik se látta, mert a dolog igen gyorsan történt, de mikor a tettes fel-emelte az üveget, az egyik azt gondolta: «most dobja», a másik azt, hogy «most vág vele» s azután mindegyik azt hiszi, hogy a dolog úgy történt, a mint ő előre várta.

Az, hogy ki mit lát és mire következtet, hogy tehát mit vesz észre, ismét függ az egyes ember egyéni tulajdonságaitól; első sorban attól, hogy épek-e az érzékei: jól lát-e, nem színvak-e. Függ továbbá attól, hogy milyen világosság mellett látta azt, a mit elmond. A természettudósok szerint rendes szemmel azt, a kit jól ismerünk, de a kinek feltűnő és könnyen felismerhető megjelenése van: 100—150 méterről meg lehet ismerni; ha nem ilyen szemhetűnő az ember, akkor 40—80 méternyiről, ha pedig nem jól ismerjük, 25—30 méternyiről lehet megismerni. A kire a nap reásüt, jobban látjuk; holdvilág mellett, a hold első negyedében 2—6 méterről, teliholdnál 7—10 méterről lehet felismerni azt, a kit jól ismerünk.

Az ember jobban figyeli meg azt, a mihez hozzászokott, a mit megtanult megfigyelni. Ezért nem állaz, hogy a műveltebb ember megfigyelései pontosabbak. A parasztember az erdőn, mezőn történőket jobban figyeli meg, mint a még olyan művelt városi. A férfi beszélhet egy nővel és nem tudja, hogy milyen ruha volt a nőn; egy másik nő csak elmegy mellette és a csipkemintát is észreveszi.

(Vége köv.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK

A tajték.

A tajtékipipák szívása a szivar és cigaretta elterjedése óta nagy mértékben csökkent; de még ma is sok dohányos nagy tiszteletben tartja tajtékipipáját, különösen Keleten, hol a művésziesen faragott tajtékipafejek csaknem minden családban föllelhetők. A tajték tehát egy még mindig virágzó iparnak nyersanyaga s a tajték története természettudományi és technikai ipari szempontból egyaránt érdekesnek mondható.

A tajték Kis-Ázsiában fordul elő, hol «myrsen» a neve. Állítólag e névből keletkezett a német Meerscham, az

100 A magyar királyi csendőrség szíves figyelmébe!
Minden csendőr, ki órát, ék szerű gramofont vagy bármily más czékkeltekhar vásárolni, nálunk követ-
kezésképp beszerezheti: 40 kor.-ig havi 4—5 kor., 60 kor.-ig havi 6 kor., 80 kor.-ig havi 7—8 kor.,
100 kor.-ig havi 9—10 kor., 150 kor.-ig havi 12 kor., 200 kor.-ig havi 18 kor. Ezen fölül egyezség-
szerint. Az óráknál 10 évi jótállás, feltétlen tiszteletképes kiszolgálás. — 1 gramofon hűtő kivitell,
20 darabbal (10 nagy dupla lemezzel, 100 tövel), portmentesen 100 kor., havi 8 kor. részletekben.
Több rendelésnél szívesen bízhoz jövelek, miután évi bérletjegyem van. Kérjen árjegyzéket.

Brucker Győző Nándor és Tsa
magyar művészi és műtővös
Győr, Kazinczy-u. 15. sz.

angol seafoam, a francia écume de mer és az olasz sciuma del mare. Fehér színe, könnyűsége, lágy tapintata lehetnek okai, hogy a tenger hullámainak tajtékszobájáról nevezték el.

Mielőtt a tajték hozzánk kerül, már többféle megmunkáláson megy keresztül; innen van, hogy ásványgyűteményeinkben csak ritkán találunk igazi, természetes nyers állapotában levő tajtéket. A nyers tajték sárgásfehér, rózsaszínű vagy szürkés árnyalattal; törési felülete meglehetősen sima; homályos, átlátszatlan, puhább a mészpátnál, keményebb a gipsznél, erősen odatapad az ember nyelvéhez, a mennyiben likacsos voltánál fogva vizet szív; vízben szétesik és péppé kavarható.

Sokan nem tudják, hogy a tajték majdnem kizárólag csak Kis-Ázsia igen korlátolt területén fordul elő, hol a törökök már évszázadok óta, de még most is, nagyon kezdetleges módon, a földhől kivájják, illetőleg bányásszák. A tajtékbányák a sárgás földrakásokról, melyek minden egyes aknát körülvesznek, már messziről fel-

megtisztítja durván a még hozzátapadó földrészecékétől és eladja ládába csomagolva a »tűzsarunak« (kereskedő), a ki azután minőség szerint osztályozva, hozzá forgalomba. A bányából kikerült tajték nedves, nehéz és színe sárgás. Nyáron a napon, télen pedig 8—9 napig fűtött helyiségekben szárítják, miközben súlyának kétharmadrészét elveszti, és könnyebb és bőfehérré lesz; langyos vízbe mártott flanelronggyal való dörzsöléssel simítják és végül viasz-szal csiszolják.

A »Prometheus« című folyóirat 1901. számában a tajtékpipa feltalálójaként egy Kovács nevű pesti vargát említ, ki 1735 körül élt itt és fafaragványok készítésében való ügyesség révén ismerkedett meg egy Andrássy gróffal. Andrássy keleti utazásából valami fehér földtömeget hozott Kis-Ázsiából, mely könnyűsége révén keltette föl figyelmét és Kovácsot megbizta, hogy belőle két pipát faragjon neki. Kovács faragás közben a pipafejet leejtette, s az egy viaszablára esett. Mikor azután Kovács először szittéből a pipából, észrevette, hogy

Modern porcellánok. — Kopenhágai és Bing és Gröndahl-féle vázák domboru virágokkal.

tűnnek s a sok száz földbányás a különben teljesen sík területen úgy hat a szemlélőre, mintha a réten nagy vakondtúrásokat látna.

Az angorai angol konzul jelentése szerint az üzem még ma is hibetetlenül kezdetleges. Az aránylag puha földbe merőleges, sokszor nagyon mély lyukat ásnak, melynek fenekén a »tazedi« (bányász) különböző irányba elágazó oldallyukakat ás, arra felé, a bol épen némi reménye lehet arra, hogy ott tajtékdarabra akadhat. A tajtéfdarabok teljesen rendszertelenül rakódtak le a földben (mondhatni hasonlóan a mazsolaszemekhez a kalácsban). Minden aknában két ember dolgozik; az egyik lenn és megölti a kötéllel leeresztett üres kosarat, a másik fenn egyszerű emelősegítségével kiemeli a kiásott földet. Arról szó sincs, hogy az akna falait a bedülés ellen cölöpökkel támogatják, biztosítanak, minek következtében azután gyakoriak a súlyos balesetek.

A kiemelt földben találják a rendszeren alma-, sőt dinnyenagyságú tajtékdarabokat, melyeket a tazedi (egy zsákkal 200 piaster = 40 K-ért) rögtön elad az »iznafonuk« (közvetítő). Az iznaf beszállítja Eski-schehr városba,

azokon a helyeken, melyekről a viasz okozta foltokat letörölte, a pipa szép világos barna színt öltött; erre az egész pipát bevonta viasszal s így az idővel egyenletesen, szépen megbarnult. Ilyen véletlen következtében lett Kovács egy gyorsan elterjedő divatcikk s egy meglehetősen nagy arányokat öltő ipar kezdeményezője.

Ziegler »Zur Geschichte des Meerschaums« című iratában megemlíti ugyan Kovácsot is, de már a XVIII. század legelején, törökök révén a Dunán felhozott pipákat tartja a legelsőeknek.

Az utóbbi években nagyon hanyatlott a tajtékipar; a pipázás úgyszólván egészen kiment a divatból. A mostani dohányosnak nincsen meg az ideje és nyugalma, a mellyel nagyapáink rendelkeztek s így vajmi kevés a kiltás arra, hogy ennek a különös iparágak sora kedvezőbbre forduljon; de egy olyan fényűzési cikknél, mint a tajték, sohasem lehet tudni, mikor kapják fel megint; lebecsületes, hogy a tajték megint keresett áru lesz, mint egykor, mikor a gazdag mynheerek Amsterdamban és Rotterdamban esaknem annyi tallért fizettek érte, mint ma fillért.

KÉPEINKHEZ.

Modern porcellánkészítés.

A porcellán az agyag legtisztább fajából, az úgynevezett kaolinból készül, több más anyag hozzáadásával. Az agyag ugyanis, mivel ammiféle szilárd, darabos alkotórész nincs benne, könnyen formálható, így aztán elsőrangú remeket lehet belőle előállítani. A modern porcellántárgyak részben, egyéb más agyagedények módjára, fazekaskorongon készülnek. másként pedig az agyagot tejszerű folyadékká bigitva gipszintákba öntik. Ezeket aztán tűzálló anyagból készült, lyukacsos tokokba, skatulyákba rakják és 1500—1600° melegen kiégetik. A kiégetést azonban megelőzi még a tárgy mázzal való bevonása. A máz a tárggyal azonos anyagból készül, még pedig tejsűrűségű péppé való felhígítás mellett, melybe az edényt, vagy a tárgyat egyszerűen belemártják. A kiégetés után következik a porcellántárgy befestése és pedig kétféleképen: a máz alatti vagy a máz feletti festéssel. A máz alatti festés a máz nélkül való kiégetés után, a máz feletti festés pedig, már a mázzal kiégetett tárgyra történik. Előbbi esetben a megfelelő sablonos vagy természet utáni minta ráfestése után újból kiégetés alá kerül a tárgy. Ez maradandóbb is mint a mázrafestés, mert utóbbi a tárgy felületéről domhoruan kiemelkedvén, hamar le is kopik. A festés után jön a tárgy aranyozása, a mely a festéshez basonlóan történik.

A porcellántárgyaknak modernebb alapokon való készítését 1785-ben a kopenhágai kir. porcellángyár kezdte meg s ezt követte a többi német és francia gyár is, bár az utóbbi helyről kikerülő úgynevezett sevresi készítmények már a kopenhágai hatástól teljesen független francia szellem önálló alkotásai.

A modern porcellánkészítésre nézve nálunk is történtek már számbavehető és elismerést is nyert kísérletek, de gyáraink még nem állanak ott, hogy a külföldi gyártmányokkal felvehessék a versenyt.

A jelen számunkban közölt képek egy részén a modern porcellánkészítés egyes műveleteit, más részén pedig a már kész diasztárgyakat mutatjuk be olvasóinknak.

HIREK.

Ökörítő. A napilapok nyomán az egész művelt világ előtt ismertté vált és annak részvétét felkeltő ökörítő rémes katasztrófáról, a közismeretű részletek elhagyásával és a nélkül, hogy a felelősség súlyos kérdésében állást foglalnánk, ezuttal mi is megemlékezve, közöljük, hogy a helyszínen megejtett hatósági vizsgálat eredménye szerint, a báromszáznál több emberéletet áldozatul követelt katasztrófát megelőző táncmulatság hatósági engedély alapján rendeztetett, de arról az illetékes porcsalmi örs nem értesítettett s így történt meg az, hogy a katasztrófa kitörése alkalmával csendőrszolgák nem volt jelen, hogy az áldozatok menekülésének útját elzáró kapuk lezövevezését netáni felépítésével megakadályozhatta és ezzel a borzalmas veszteség arányait részben vagy egészben csökkenthette volna.

Megtámadott cizmzetes őrsvezető. Vári Lajos tassi őrsbeli csendőr márczius 27-én este kilencz órakor Tass községben sétálva, Balázs Antal budapesti lakost többemagával csendzavaráson érte s őket csendre intette. A csendháborítók közül Balázs Antal karót ragadva, azzal Vári cz. őrsvezetőt orozva fejbe ütötte, az ütés következtében könnyű sérülést szenvedett cizmzetes őrsvezető kardot rántott s azzal támadóját szintén könnyen megsebesítette.

Ellenszegülések. Szekely Ferencz nagykapusi őrsbeli csendőr, márczius 27-én este kilencz órakor a kolozsegyei Nagykapuson Lupás János ottani lakos ellenszegülő ellen, annak súlyos sérülésével végződő kardfegyvert használt. — Kovács János szerbittebeli őrsvezető, őrsparancsnok, márczius 23-án a torontálmegyei Szerbittebén Miksits Spira ottani lakos ellenszegülővel szemben szuronyfegyvert használt és azt balkönyökén és hasán megsebesítette. — Áruai Gyula szendrői őrsbeli csendőr, márczius 31-én este nyolcz óra tájban a borsodmegyei Szendrőn Horváth József ottani lakos, cigányzenész ellen, ellenszegülés miatt szuronyfegyvert használt és azt jobb karján és mellén megsúrva, könnyen megsebesítette.

KÜLÖNFÉLÉK.

Mekkora meleget bír ki az ember? Erről dr. Farkas Géza, a »Természettudományi Közöny» egyik közelebbi füzetében a következőket írja: Csakugyan lehetséges, hogy az emberi test rövid ideig kibírja a 120—130 C° meleget. Tillet észlelte, hogy emberek a 130 fokú sütőkemenczében tíz percig tartózkodtak ártalom nélkül. Dobson kísérleteinél 95°-u térben húsz percig tartózkodó ember bőfoka csak 37.5 C°, egy 160°-u helyen tíz percig maradté 39 C° volt. Ez úgy lehetséges, hogy a meleg térben erős verítékelválászás indul meg s a bőr felületéről elpárolgó nedvesség jelentékeny meleget kötív meg, erősen hűti a testet. Egy közép nagyságu ember 24 óra alatt mintegy 2000, tíz perc alatt tehát körülbelül 14 hőegységet (kilogrammkaloria) termel nyugalom esetén. Ha tíz perc alatt a vizagált egyén 25 cm² verítéket tud a bőr felületére veritékmirigyei segítségével kiüríteni s az el is párolog, a mi könnyen lehetséges, akkor ez a vizelpárolgás épen 14 hőegységet von el a testtől, tehát a test melegtermelését épen kiegyenlítette. Minden ezen értéket meghaladó veritékelválászás és vizelpárlás a test bőfokát leszállítja, tehát a jelen esetben a meleg környezetből a testbe jutott meleget köti meg. Vagyis azon mulik az egész kísérlet eredménye, hogy meddig győzi a kísérleti ember a 25 köbczenti-méter veritékmennyiséget meghaladó veritéktöbblet segítségével a küzdést a felmelegedés ellen. Ha a küzdes nem jár elegendő eredménnyel, a test hőfoka emelkedik s ha ez a hőfok a 40°-ot meghaladja, életveszély áll be. Innen van, hogy mikor az egyének a melegkamrába lépnek, helyzetüket türhettönlennel találják, mire azonban a veritékelválászás kitör, jobban érzik magukat; a meleg levegőt kellemetlennek, de türhettönlennel mondják; különösen a ruhával nem fedett bőrrészeket okozott a meleg égető érzést. Saját testüket ujjukkal érintve, feltűnő hidegnek találták; fémrészek (óraláncz például) oly forrók voltak, hogy megfogni nem lehetett. Nehány

Mercur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárából 20 kor., alkatrészekből és gummiakból 20% árengedm. részesülnek. Árjenzéket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

kerékpár- és varrógép nagyraktár

SZEGED.

legjobb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jótállás mellett. Csakély havi részletfizetésre.

Gummiak, alkatrészek rendkívül olcsó áron.

perczen mlva azonban rendszeren bágyadság, fülzugás és rosszullet érzése következik be s a kíséreltetel föl kell bagyni. Sokkal rövidebb ideig lehet oly térben tartózkodni, hol a verítékelpárlás forró, nebezített, vagy lehetetlen. Innen van, hogy gőzfürdőben, hol a levegő vízpárával már telített, 50—60 C° mellett is erősen emelkedik a test hőmérséklete. Jürgensen egy esetben például egy félóra alatt 37°-ról 40°-ra szökött fel a hőmérséklet. Ha a forró térben munkát végzünk, bőtermelésünk növekedik, vagyis még erősebb verítékelpárlásnak kell bekövetkezni, hogy a testhőmérsék emelkedését meggátolja. Ez tehát rendszeren csak néhány perczig lesz lehetséges.

Harc a vendéghaj ellen. Néhány év óta nagyon elhatalmasodott a nők között a vendégbajviselés divata. Amerika most hivatalos hatalommal kél ellene barczra. A minap hivatalos rendelet ment Pittsburg valamennyi illatszerkereskedőjéhez és borbélyához, a mely megtiltja alkalmazottjainak a vendég- és műbaj viselését. A szigorú rendeletet egy súlyos eset tette szükségessé. Miss Gillespie, egy pittsburgi nagy árubáz keztyű-osztályának feje, nemrég vendégbaját vásárolt. Néhány nappal utóbb furcsa fertőző betegség jelentkezett felső testén. Az orvosok bosszú tanácskozás után megállapították, hogy a betegség a legrettenetesebb bőrbajok egyike, a lepra. A boldogtalan fiatal teremtetést azonnal az észak-karolinai tengerpart egy magános szigetére internálták. A kormány, nyomban megindította a vizsgálatot, a melynek során kiderült, hogy Miss Gillespie vendégbaja a karaihi szigetéről származott, a melyeken Cuba állam batóságai a gyógyíthatatlan leprás betegeket ápoltatják. Az illatszeresek után most minden olyan vállalat ellen kimondotta a tilalmat, a melynek női alkalmazottjai vannak.

Spanyol nap. A Fülöp-szigeteken élő spanyoloknak hagyományos szokása, hogy évenként egyszer összegyűlnek. A utolsó találkozó alkalmával e hazafias ünnepelésre fix napot állapítottak meg, még pedig július 25-ikét, Spanyolország védőszentjének, Szent Jakabnak ünnepét. A legutolsó alkalommal rendkívül mozgalmas és lelkes volt a filippinók találkozója. Ama szomorú tapasztalatok ugyanis, melyeket az ország a csillagos amerikai zászló alatt szerzett, ma kétszerte kedvezőbb fényben tünteti föl a spanyol uralmat és Spanyolországának a Fülöp-szigeteken szerzett érdemeit költeményekben és prózában hangosan ünnepelték.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, közliratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrehozásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködéseknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Kék Ibolya. Minden komolyságot és tapintatot nélkülözö kérdéseit válasz nélkül hagyjuk. Okulás czéljából azonban az egyik kérdését észszerint közöljük: «egy ember két korsó bort vitt a kezében, egy szabadságos huszár kardját a markolatnál fogva vitte maga mellett, minek vége hozzá ért, de véletlenül az egyik korsóhoz, mely korsó eltörtt s a bor a földön szétfolyt. Mily cselekményt követett el a huszár.» Nem tartóztatná le a huszárt?

K. H. Még nem érkezett be.

6842. Nincs felvéro.

Törekvő. Kettő van még előtte; a legrövidebb időn belül.

Róbert. 1. Sorajegyero később. 2. Csak királyi kegyelem után. 3. Még nem tudni biztosat.

M. M. Szolgálati ügy.

Sajómenti. cz. örv. Önnek van igaza.

Vári Örs. Elintézés alatt áll.

Takarékos. Pénzintézeteket elvből nem ajánlunk. Tőkéjét 4 százalékkal kamatoztatja, ha magyar aranyjárdékat vásárol.

D. T. 1. Csak igényjogosultsági igazolvánnyal bíró altisztek pályázhatnak, ennél fogva 2. kérdése tárgytalan.

B. István csendőr. Olvassa el lapunk 1908. évi 35. számában «A. G.» alatt adott válaszunkat. «Naupvilág»? Micsoda jelige ez?

Gy. T. 1. Igen, a pályafelügyezői vizsgát kell letenni. 2. Szolgai és később — használhatóságához képest — altiszti állást.

O. S. nyug. őrmester. Olvassa el lapunk f. évi 3. számában «B. F. nyug. örv. Besztercze» alatt adott válaszunkat.

Drámentti Örs. Nem vezetünk tárgymutatót. Keresse ki magának. Önnek több ideje van.

K. J. H. Igen.

Nagyvárad. Ne legyen olyan nagyon kíváncsi.

Varju, holló. Károg. Komolyabb jeligét és tartalmasabb levelet kérünk.

Érdekel. Forduljon kérelmével a területre illetékes bírósághoz. Ha az örökbefogadás, illetőleg törvényesítés megtörtént, jelentse be szolg. uton előjáró parancsnokságának.

P. J. csendőr, Kápolnamonostor. Szolgálati uton adja elő kérelmét.

F. F. Igen.

M. J. örv. Turzófalva. Olvassa el lapunk 1909. évi 26. számában «R. A. cz. örv. Furlug» alatt adott válaszunkat.

Rózsaszil. Szolg. uton adja elő kérelmét, ha érdemes reá, megkapja.

B. űrvezető. Olvassa el lapunk 1908. évi 48. számában «Sz. S. örv. Kezsel» alatt adott válaszunkat.

V. K. A lovassági tábormok előzőleg rendszerint a lovasságnál, a gyalogsági tábormok ellenben a gyalogságnál szolgált, innen az elnevezés.

B. M. örv. Munkács. Szolg. ügy.

L. A. örv. Kossuthfalva. Az illetékszabályzat 47. §. 2. pontja oda módosítottatott, hogy a nőtlen legénység 50 kgrmnyi kél podgyászának a vasutra s onnan a laktanyába fuvaroztatásáért 150—150 fillért, vagyis összesen 3 koronát számíthat föl.

Polgár Imre csendőr Törökszen tniklós. Március havi szoldját utólag állatási illetményeinek folyóvá tétele alkalmával meg fogja kapni.

Mosonszentjánosi Örs. Így nem mondhatjuk meg, mit kell érteni évégallatási idő alatt. Közölje velünk a vonatkozó utasítás idevágó fuzetónek teljes szövegét, akkor megadjuk a kért felvilágosítást.

P. L. cz. örv. Mezőkászony. Igen.

V. J. csendőr. Ujszász. Magától értődik.

M. J. csendőr. Polta. Szolgálati ügy.

K. Gy. örm. Buzita, Forduljon levélben a «Magyar mező-

Oszt. köszvény, reuma
Ideges fejfájás, hűlés,
Idegbaj, műdecsnemű
csontbántalmak ellen
kiváló hatásúnak bí-
zónult szer

AZ ERŐSÍTETT

CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Karakre menő háleratok bizonyítják, hogy mily
kiváló hatása van. Valódi csak néham kapható.
Kis tégely 1 K. nagy tégely 2 K.

As ár és 45 f. postaköltség
beküldése után vagy után-
vétel küldve

Szenthe Lajos gyógyszer.
Budapest, Damjanich-utca 2.

gazdák szövetségének nyultenyésztő osztályához. Budapest, IX. ker. Mester-utca 68. sz. alé. Bélyegét lapunk javára bevételteztük.

R. V. Podnevár csendőr. Buchta és Caillag őrmesterek. Kiváncsi, Mikóczy őrmester. Csiki, Róbert sorsjegyeik nem nyertek. Farkas őrmester. 1. sorsjegye nem nyert. 2. Rendelje meg a Merkurt, mely az összes sorsjegyek húzásának eredményét közli. Megjelenik minden hó 1-én és 16-án. Kiadéhvatala Budapest Fűrdő-utca 3, egész évi előfizetése 6 korona. 3. Sorsjegyei birtoklását nem kell bejelenteni. — **K. A. Sorsjegyei** közül az 6879—90. számú a törlesztési húzáson 14 koronával kiorszoltott. Beválthatja a törlesztési jeje beküldése ellenében a Merkur váltósziget részvénytársaságnál Budapest, Fűrdő-utca 3. sz. a.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Szótalány.

Első három betűm állat,
Két másik haszonnal járhat
Házi eszköz vagyok,
Sokszor te is kapod!

Betűtalány.

A Sirokkó. Sirokkó. Sirokkó. utll

Megfejtési határidő: 1910 április 18.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Sanatorium-sorsjegy lesz kiorszolva.

Lapunk folyó évi 13. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: *„Sok jó ember élér egy szűk helyen». —
Verstálány: *„Husvél». — Betűtalány: *„Föld alatt és
föld felett».***

Helyesen megfejtették: Panajott Gusztáv ca. k. zászlós Pozsony, Ottó őrmester Jácskinér, Mészáros Jörn. Pozsony, Kiss Jereimás csendőr Polhara, Nagy József őrm. Vésztő, Oláh és Dombi őrm. Gombos, Veress L. őrm. Kányád, Deák Ignác Jörn. Bruder József őrm. Jászapáti, Benke és Menzár csendőrök Bácsmadaras, Szentmiklósi I. őrm., Gyuris M. csendőr Jolava, Kreisz Pál ca. Kiskunhalas.

A kiorszolt Erzsébet királyné sanatorium-sorsjegyet Dombi őrmesternek Gombosra elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

a m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:
Nagy Lajos I. cz. őrmester a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó és eredményes szolgálataiért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért.

Kustos Imre cz. őrmester, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett buzgó és eredményes szolgálataiért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért.

Sap István cz. őrsvezető II.-od altiszt, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett buzgó és eredményes szolgálataiért, bajtársainak a szolgálat iránti érdeklődését nagy mérvben fokozó tevékenységéért és példás magatartásáért.

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Kiss József járásőrmester, 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységéért, alárendelt őrseinek és legénységének irányítása, vezetése és oktatása körül tanusított szorgalmáért, nemkülönben az akasztóparancsnok-helyettesi minőségében tanusított ügybuzgalmáért.

Bíró József járásőrmester, mert 20 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor nagy buzgalommal, fáradhatlan tevékenységgel és kiváló eredménnyel működött, alárendeltjeinek oktatása és vezetése körül is nagy szorgalmat és eredményes tevékenységet tanusított, kiváló katonai magatartása és példás magaviselete által alárendeltjeinek és bajtársainak mindenkor követésre méltó például szolgált.

Oláh Ferencz cz. őrmester, mert 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor fáradhatlan tevékenységgel és odaadó buzgalommal jó eredménnyel működött, alárendeltjeinek oktatása és vezetése körül is nagy szorgalmat és eredményes tevékenységet fejtett ki s végül, mert őraét mindenkor példászerű rendben tartotta.

Jurin István cz. őrmester, 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységéért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért és oktatásáért, nemkülönben őrseinek mindenkor jó rendben tartásáért.

Nagy Miklós cz. őrsvezető, mert 9 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén

BUTOR

késpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNél
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 82-59.

BUTOR

nagy szorgalommal, fáradhatlan tevékenységgel és jó eredménnyel működött, mint boosztott máoadaltiszt teendőit mindenkor nagy buzgalommal és lelkiismeretesen végezte.

Spisák Miklós cz. őrmester, mert Fodor József tarna-leleszi, Katona János, Kovács István és Szikszai Mihály szucei lakosok, valamint az egercebi közszékhely társulat kárára összesen 34:3 korona 13 fillér kárértékben elkövetett rablás illetve betöréses lopások tetteit bosszas és fásasztó nyomozás során kiderítette és az igazságszolgáltatás kezébe juttatta, továbbá mert 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén eredményesen működött, őrsét kifogástalanul rendben tartotta, alárendelt legénységének oktatása és vezetése körül is nagy szorgalmat és eredményes tevékenységet fejtett ki.

Szalay Pál cz. őrmester, mert 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatlan buzgalommal és igen eredményesen működött, őrsét mindenkor példászerű rendben tartotta, alárendelt legénységét helyesen és célirányosan vezette és bajtársainak mintaképpül szolgált.

Balogh József II. cz. őrmester, 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatlan szorgalmáért, eredményes tevékenységeért, őrsének kifogástalan rendben tartásáért, alárendelt legénységének helyes és célirányos neveléséért és befolyásolásáért, nemkülönbén példás magatartásáért.

Nagy Bálint őrmester, mert 18 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatlan tevékenységgel és jó eredménnyel működött, alárendeltjeinek helyes vezetése és oktatása körül is nagy buzgalmat fejtett ki, példás és kifogástalan magatartásával alárendeltjeinek és bajtársainak mintaképpül szolgált.

Rusznák András cz. őrmester, mert közel 13 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor fáradhatlan tevékenységgel és jó eredménnyel működött, alárendelt legénységét helyes irányban vezette és oktatta, példás magatartásával alárendeltjeinek és bajtársainak mintaképpül szolgált.

Vaszlavik András és Farkas József II. cz. őrmesterek, 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett lankadatlan szorgalmukért és eredményes tevékenységükért, őrsüknek mindenkor példászerű rendbentartásáért valamint alárendelt legénységüknek helyes és célirányos vezetéseért és oktatásáért.

Ferencz Sándor csendőr cz. őrsvezető, mert 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor kiváló szorgalommal, fáradhatlan tevékenységgel és igen jó eredménnyel működött, fiatalabb bajtársaira helyes nevelő és vezető be-

folyást gyakorolt, mint őrsparancsnok helyettes őrsparancsnokát nagy buzgalommal támogatta.

Nyilvánosan megdicsőrtettek:

A m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Horváth József I. őrsvezető és Horváth Ferencz III. csendőr cz. őrsvezető, a közbiztonsági szolgálat terén buzamosabb időn át kifejtett eredményes működésükért.

Horváth József II. cz. őrmester, jelentkezők gyűjtése által a létszám kiegészítése körül tanúsított ügybuzgalmaért.

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Lollok Rezső cz. őrmester, mert 6 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt ugy a közbiztonság terén, mint irodai alkalmazásban mindenkor nagy buzgalmat, eredményes tevékenységet fejtett ki és megbízhatóságot tanúsított.

Golyán József cz. őrsvezető, mert közel 7 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen az utóbbi két évben mint segédoktató a próbacsendőrök kiképzése körül nagy szorgalommal, fáradhatlan buzgalommal, előjáróinak teljes megalégedésére működött, példás magaviselete által alárendeltjeinek és bajtársainak mintaképpül szolgált.

Polónyi Dezső cz. őrmester, 9 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéséért őrsének mindenkor példászerű rendben tartásáért és alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért.

Ökrös József cz. őrmester, mert 8 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatlan buzgalommal, kitartással és jó eredménnyel működött, alárendeltjeinek nevelése és vezetése körül is dicsőretre méltó tevékenységet fejtett ki kiváló katonai magatartásával alárendeltjeinek és bajtársainak mintaképpül szolgált.

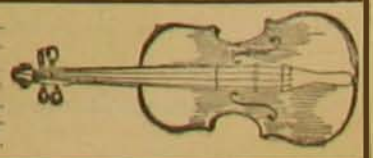
Kustyán Mihály cz. őrsvezető, mert közel 6 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén lankadatlan szorgalommal, nagy kitartással és eredménnyel működött és kiváló katonai magatartásával alárendeltjeinek és bajtársainak mintaképpül szolgált.

Alitisz János csendőr cz. őrsvezető, mert 6 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonság terén fáradhatlan tevékenységgel, odaadással és jó eredménnyel működött, továbbá mert ugy szolgálatban mint azon kívül megbízhatóságot tanúsított.

Hubert Miklós csendőr cz. őrsvezető, közel 9 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységeért, valamint megbízhatóságáért.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képességét nem látja át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Kérem költségtérítés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olyan. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

Lamos Árpád járásörmester, az 1909. év folyamán a legénységi létszám kiegészítése körül — csendőr jelentkezők gyűjtése által — kifejtett szorgalmáért.

Laczkó József cz. örmester, 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységeért, örsének kifogástalan rendben tartásáért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért és példás magaviseletéért.

Szabó József III. cz. örsvezető, 7 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységeért és odaadó buzgalmaért.

Kovács János II. csendőr cz. örsvezető, 6 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett fáradhatlan buzgalmaért és eredményes tevékenységeért.

Kovács Károly I. csendőr cz. örsvezető, közel 6 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett fáradhatlan buzgalmaért és eredményes tevékenységeért.

Vadadi Filep Károly cz. örmester, 13 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonság terén kifejtett igen eredményes tevékenységeért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetéseért, valamint példás magaviseletéért.

Féki János cz. örsvezető, 7 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységeért, alárendeltjeinek helyes befolyásolásáért.

Végh Lajos csendőr, mert a közbiztonsági szolgálat terén nagy buzgalommal, fáradságot nem ismerő szorgalommal és jó eredménnyel működött és jó magaviseletet tanusított.

Nemes Dávid cz. örsvezető, Stepanov Dobrán és Pajor József csendőrök, mert Fodor József tarnalelesi, Katona János, Kovács István és Szikszai Mihály szucei lakosok, valamint az egercsehi kőszénbánya társulat kárára összesen 343 korona 13 fillér kárértékben elkövetett rablás illetve betöréses lopások tettesének bosszas és farsztó kinyomozásánál a nyomozást vezető őrsparancsnokukat hathatósan támogatták és az eredmény biztosításához nagyban hozzájárultak.

Előléptettek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

1910. évi márczius hó 26-ával:

Fenics György cz. örsvezető; továbbá

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

1910. évi április hó 1-ével:

Pál Lajos, Muzslai Medárd, Heiszer József, Kertész János, Kiss György, Boross Imre, Pásztor Ferencz, Springenzseisz György, Nyuli István, Juhász Sándor Soós István II., Pomathy György és Gulyás János cz. örsvezetők, *örsvezetőkké*; végül

Az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után: ugyanazon nappal:

Malinovic József, Magyar Domokos, Avram József, Pécsi Lajos, Farkas György I., Hering József, Szecsödi Miklós Pieska József és Török Sándor csendőrök, *csendőrczimzeles örsvezetőkké*.

Névváltoztatás.

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Rusz István csendőr, a m. kir. belügyminiszter urnak 1910. évi 670/VI-a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Rakóczi»-ra változtatta.

PÁLYAZATOK.

Egy szolgáló állás a magyar nemzeti múzeum néprajzi osztályánál. Fizetés 700 korona. Lakpénz 400 korona. Ruhailétmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Valamely iparágban (lakatos, asztalos stb.) való jártasság. Kérvények a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz címezve, a magyar nemzeti múzeum igazgatóságánál 1910. évi április 16-ig.

Egy kapusi állás a kolozsvári m. kir. javítóintézetnél. Fizetés 600 korona. Természetbeni lakás. Ruhailétmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Nőtlenység. Kérvények a kolozsvári m. kir. javítóintézet igazgatóságánál 1910. évi május hó 1-ig.

Két főerdőri és egy erdőlegényi állás a zsarnóczai m. kir. erdőhivatal kerületében. Fizetés pótlékkal 1000 ill. 700 korona. Törvényszerű lakpénz vagy természetbeni lakás. Az előbbieket négy hold földet vagy 40 k. földváltást, 36 ürm., utóbbiak 12 ürm. fűt kapnak. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál 1910. évi május hó 1-g.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Most jelent meg kiadásunkban a Csendőrségi Lexikon 2-ik kiadása, kis zsebalakban, egész vászon kötésben. E hó végéig 4 korona kedvezményes előfizetési árban 1 kor. részletfizetésre is szállítjuk, azontul 5 korona bolti ár lép érvénybe.